

Bilag lektion 2: Hvad er ekstremisme og radikalisering?

Ekstremisme og radikalisering

Ordene ekstremisme og radikalisering bliver ofte sagt i nyhederne, medierne og på de sociale medier. Når ordene optræder i en debat, kan det vække stærke følelser og holdninger, for der er mange fordomme og misinformation. Alene begreberne ekstremisme og radikalisering er til debat – for hvornår kan noget betegnes som ekstremistisk? Og hvad er det, der gør, at nogle ender med at blive radikaliseret?

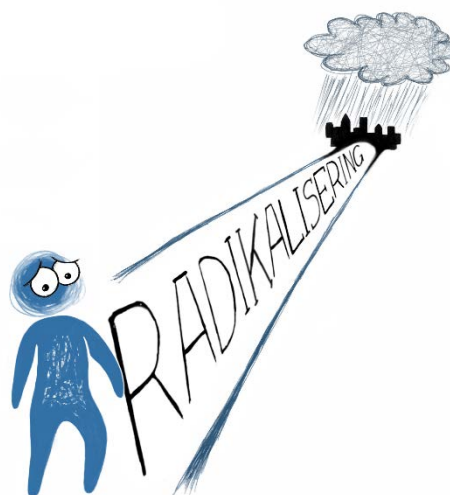
Radikalisering er selve processen hen mod ekstremistiske holdninger og/eller handlinger. Der er ikke nødvendigvis en entydig sammenhæng mellem dét at have ekstremistiske tanker og dét at have en ekstremistisk adfærd. Man kan altså godt synes, at det er i orden at bruge vold for at nå et mål, uden at man selv vil bruge vold, og så er det stadig ekstremistisk.

Ekstremisme:

Yderligtgående holdninger og/eller adfærd hos personer, der udviser en stærk intolerance eller et direkte had over for bestemte samfundsgrupper og accepterer anvendelsen af ikke-demokratiske, ulovlige eller voldelige midler for at ændre noget i samfundet.

Radikalisering:

Den proces, en person går igennem i sin udvikling hen mod et stadigt mere ekstremistisk tankesæt og evt. handlingsmønster.

Radikalisering – push/pull

Den måde, folk bliver radikaleret på, kan variere meget fra person til person. Der er ikke én start og ét slutmål. Der er ikke én hastighed eller én bestemt vej og udvikling. Det er heller ikke muligt at udforme en model, som forklarer, hvem der bliver radikaleret, hvordan, hvorfor og hvornår en person radikaleres. Det er dog muligt at trække nogle af de væsentlige mønstre frem, der går igen. Dem kalder man for push- og pull-faktorer efter de engelske ord for at skubbe væk og tiltrække. Herunder beskrives nogle af de vigtigste push- og pull-faktorer, som kan bidrage til radikaliseringprocessen, men som i langt de fleste tilfælde afværges, før det går så vidt.

Blandt de vigtigste **push-faktorer** – ting, der skubber folk mod de ekstremistiske fællesskaber - er:

- **Personlig sårbarhed og mistrivsel:** Den personlige sårbarhed er forskellig fra person til person, og vi reagerer derfor forskelligt rent psykologisk på de problemer, vi møder i livet, og det er forskelligt, hvordan ting påvirker os. Hvis en ung, sårbar person bliver mobbet, eller hvis der sker ting i den unges familie, såsom at vedkommende mister en forældre, kan det lede til frustration og ensomhed. Frustration og ensomhed kan være med til at skubbe den unge i retning af ekstremistiske netværk – eller kriminelle netværk for den sags skyld.
- **Oplevelsen af racisme, marginalisering eller eksklusion:** Det kan have betydning, om man har en oplevelse af ikke at have samme muligheder som andre, at man bliver sat i bås, fordi man ser ud på en bestemt måde, eller hvis man føler sig udelukket fra fællesskaber som for eksempel i sin klasse.
- **Oplevelse af uretfærdighed på et mere politisk plan:** Hos nogle finder man en stærk frustration og vrede over bestemte politiske beslutninger. Det kan være et lands udenrigspolitik, krig eller flygtninge- og indvandrerpolitik. De fleste finder fredelige, demokratiske udtryk for deres frustration (politisk engagement, demonstrationer, artikler og kommentarer, etc.), men andre ønsker at bruge vold for at ændre situationen.
- **Allerede kriminel og voldsparat:** Personer, der allerede indgår i kriminel sammenhæng (for eksempel bandemedlemmer), kan have lettere ved at blive radikaleret end andre. Det skyldes, at de har overskredet nogle grænser, og at de har prøvet at bruge vold før.
- **Religion:** Der er ikke bevis for, at det at være meget religiøs gør, at man er mere udsat for at blive radikaleret. Tværtimod tyder det på, at det er dem, der har en svag eller ingen religiøs dannelse før deres ekstremistiske engagement, der bliver radikaleret. Flere af de ekstremistiske grupper bruger religiøse argumenter til at tiltrække unge og til at retfærdiggøre ekstreme holdninger og voldshandlinger. Moderate religiøse anklager de ekstremistiske grupper for at fordreje religionen og lave forkerte fortolkninger.
- **Køn:** Langt de fleste tilfælde af voldelig og militant ekstremisme udføres af unge mænd, men unge kvinder kan også blive radikaleret og spille en rolle i andres radikaliseringprocesser. Det har sagen om "Kundby-pigen" i Danmark samt flere sager om unge piger, der rejser ned til konflikten i Syrien, sat fokus på. Hertil kommer, at flere terrorgrupper over de senere år har målrettet dele af deres propaganda netop mod unge piger.

- **Socioøkonomiske faktorer:** Det er ikke afgørende for, om man bliver radikaliseret, om man har en uddannelse, eller om man kommer fra en fattig familie, selvom nogle tror det. Der findes eksempler på både personer med og uden uddannelse samt rige og fattige personer, der er blevet tiltrukket af ekstremistiske miljøer.

Blandt de vigtigste **pull-faktorer** – ting, der tiltrækker folk til de ekstremistiske fællesskaber - er:

- **Sammenhold/tilhørsforhold:** dét, at spille en rolle, at føle sig som del af et særligt fællesskab og at tilhøre et socialt netværk, som man føler er betydningsfuldt.
- **Mening** – dét, at finde klare svar på ens problemer og frustrationer samt løsninger på hvad der skal til for at forbedre ens liv. Ekstremistiske netværk har typisk sort-hvide forklaringer på, hvordan verden hænger sammen, og på hvad der er godt og ondt.
- **Handling** – dét, at der ofte er spænding og aktivitet bundet op på ordene.

Hvem radikaliserer?

Nogle gange foregår der en aktiv rekruttering fra de ekstremistiske organisationers side. En gruppering som Islamisk Stat er kendt for sin målrettede og professionelle propaganda på internettet, der særligt appellerer til og manipulerer med unge mennesker, der føler sig marginaliseret i de vestlige samfund. Samtidig er der ekstremister, der fysisk tilnærmer sig unge mennesker for lokke dem ind i ekstremistiske miljøer. Der er imidlertid langt fra kun tale om en rekruttering oppefra, men også om unge mennesker, der selv opsøger ekstremistiske miljøer i deres søgen efter mening, svar, handling og spænding.

Illustration af PUSH-effekter

Hvilke personlige forhold kan du forestille dig, der kan 'skubbe' folk mod at blive del af et ekstremistisk fællesskab? Skriv dem direkte på figuren eller på linjerne nedenfor:

Illustration af PULL-effekter

Hvilke elementer af et ekstremistisk fællesskab kan du forestille dig, der kan virke tiltrækkende for nogle mennesker? Skriv dem direkte på tegningen eller på linjerne nedenfor:
